

Sørine Gotfredsens prædiken 1. søndag efter påske

Taler

Sørine Gotfredsen
Sognepræst og
samfundsdebattør

Dato

7. april 2024

Sted

Jesuskirken, Valby

Omstændigheder**Prædikentekst**

Johannesevangeliet kapitel 21, vers 15-19

Salmer

Denne er dagen, som Herren har gjort
Nu ringer de klokker ved daggryets komme
Kom, sandheds Ånd, og vidne giv
Kærligheds og sandheds Ånd
Påskeblomst! hvad vil du her
Krist stod op af døde

Der er mange talemåder i omløb, som man med fordel kan spekulere lidt dybere over. En af dem hører man ofte i samtaler om, hvordan vi bruger vores afmålte tid på jorden, når én eller anden typisk på et tidspunkt minder om, at man jo nok ikke, når man en dag ligger på sit dødsleje, vil ærgre sig over, at man ikke i alle årene arbejdede noget mere.

Formuleringen irriterer mig, for mens jeg selvfølgelig forstår, at det som udgangspunkt er vigtigere at ære det kærlige samvær med andre end at sidde på et kontor for at få anseelse og tjene endnu flere penge, er der en del mere at sige om livets fylde. Det er svært at definere, hvad det vil sige at leve fuldt ud, det ved vi, men når vi overvejer, hvad vi en dag vil fortryde mest, bør vi ikke lade os spise af med de populære formuleringer, der i al deres letkøbthed har vundet hævd. Jeg har ikke her planer om at nedgøre kærligheden, men jeg har planer om at gøre en lille smule op med måden, vi som regel opfatter dén og livets fylde på.

Der er noget meget fascinerende ved den samtale mellem Jesus og Peter, som vi møder i dag. Ønsket om at få kærligheden bekræftet er genkendeligt, men at det er Guds egen søn, der beder om det, kan undre lidt. Jesus har her efter opstandelsen vist sig for disciplene, de har spist sammen, og nu vil han have

Peter til at forstå det ansvar, der fra nu af hviler på hans skuldre. Og med hvilket sindelag han skal løfte det.

Selv vil Jesus snart være væk, og Peter skal i hans sted træde i karakter som den hyrde, der skal passe på fårene. Når Jesus tre gange spørger Peter, om han elsker nok, kan det ses som en påmindelse om netop denne discipels tendens til at vakle, da vi jo ved, at Peter for ganske nylig fornægtede Jesus tre gange. Men derudover understreger Jesu ord betydningen af i største alvor at erklære sin kærlighed og troskab, og mens det er svært at vide, om Jesus selv har brug for at føle sig elsket – det vil jeg nødig lave gætterier om – er det oplagt, at han vil have Peter til at forstå, hvad det medfører at elske højt. Og at elske ham, Guds søn, højt. Hvad der menes med det skulle gerne om lidt stå mere klart.

Vi har som sagt brug for et opgør med idéen om kærlighed. Eller, en nuancering, om man vil. En ting er, at den er blevet formet i et helt kolossalt romantisk Hollywood-koreograferet syrebad, der har gjort tanken om den eneste ene til en decideret besættelse af det moderne sind. Noget andet er, at vi generelt ret entydigt opfatter kærligheden som det, der i kraft af følelseslivet forbinder få mennesker. Det kan være meget smukt, og som relativt nygift kan jeg bestemt anbefale konceptet, men kærligheden bør ses som en kraft, der handler om mere end det. Nemlig, om at elske det, man er blevet givet i arv, historien, man er en del af, og spørgsmålet er, om vi gør det.

I hvert fald kan man mene, at vi i den vestlige kultur i disse år har lidt problemer med at elske nok. Nogen taler ligefrem om et vestligt selvhad – en nedgørelse af fortiden, der senest er kommet til udtryk i en ny EU-resolution. Heri slås fast, at historieundervisningen i medlemslandene skal lægge vægt på det multikulturelle, kønsbevidste og overnationale snarere end det mere traditionelle. Man fornemmer, at de enkelte landes historie opfattes som overvejende negativ og præget af ubearbejdet kolonitænkning og patriarkalske kræfter, og ondets rod forbindes ikke mindst med nationalfølelse og kristendom.

Sidstnævnte som noget, der nok for alles bedste et godt stykke af vejen bør nedtones. Jeg strammer den lidt, men med lidt andre formuleringer taler den nye resolution ind i en mangeårig simrende skyldfølelse i europæerne, der nu endnu mere målrettet skal opdrages til ikke i for høj grad at elske deres eget. Men i stedet hylde det, der repræsenterer et større og mere overnationalt

projekt.

Også derfor skal kærlighedsbegrebet rykkes lidt fri af det personlige og relationelle, så vi kan indse, at vi er forpligtet udover dette. At vi bærer på et ansvar for den virkelighed, vi lever i, og i denne forvirrede tid, hvor ramadanen på synlig vis mere end påsken fejres i europæiske storbyer, og hvor skolebørn altså skal lære at lægge afstand til deres lands historie, er der stærkt brug for kærlighed. Den kærlighed, nemlig, der tager form af en dybtfølt ansvarsfølelse og vilje til at værne om det, der omgiver én, og som i en vis forstand kan ses som givet af Gud. Som digter og præst Kaj Munk skrev i et digt fra 1940, da landet var blevet besat, og den danske virkelighed var i fare: ”Danmarks Land i Arv og Eje, skænkede du os frit og ganske. Ak, selvfølgeligt vi tog det, glemte næsten, vi var danske, glemte, at kun den er Livets, Gave værd, der vil det værge. Tør du ikke Livet miste, kan du aldrig Livet bjerge.”

Man kan se sin virkelighed som skænket af Gud, fordi ens *liv* er skænket af Gud, og fordi, det er lige præcis hér i dette land, at jeg hver dag lever det i taknemmelighed. Der løber en rød tråd fra denne forestilling og til øjeblikket for nogle år siden, hvor jeg spurgte en anden dansk kæmpende sjæl, Søren Krarup, hvordan han orkede at være så hadet blandt de korrekt tænkende ved vedholdende at advare mod stor muslimsk indvandring, der formentlig ville komme til at skabe problemer. Hvorfor gjorde han det, spurgte jeg, og han svarede: ”Det har jeg jo gjort af kærlighed. Af kærlighed til alt det, der er min virkelighed”

At være drevet af kærlighed medfører således ikke blot, at man kan elske de mennesker, der er i ens nærhed, men også den virkelighed, som de og man selv lever i. Og det er vel derfor, at Jesus til Peter siger: ”Vogt mine får!” Jo mere inderligt Peter erklærer, at han elsker Jesus, desto mere forpligter han sig på at tage ansvar for det, som Guds søn efterlader sig her efter sin død og opstandelse. Det, der gennem de mange århundreder har udviklet sig til en kultur med et bestemt syn på lighed, frihed, syndighed og frelse ved hans nåde. En kultur, der gennemsyrrer dette sted, hvad enten man vil være ved det eller ej, og nogen vil her spørge, om jeg ikke – når jeg slutter fra dette at elske Gud til dette at være forpligtet på sit land og sin historie – sammenblander samfundstænkning og kristendom. Er det ikke tilstrækkeligt i kristen forstand at forsøge at adlyde kærlighedsbuddet og værne om den enkelte anden?

Nej, helt så enkelt er det ikke, for mens kærlighedsbuddet ganske rigtigt forpligter os på medmennesket, kan der ikke trækkes en fuldstændig skarp linje mellem dette og omgivelserne. At elske sin næste er også forbundet med at ære hans eller hendes mulighed for at leve i tryghed, og når Peter får besked på at vogte fårene – det vil sige, værne de kristne mod alt ondt – skal han også værne om deres fællesskab og den kultur, det rummer, og som bygger på den guddommelige meddelelse om, at man *skal* elske. Sin næste såvel som den virkelighed, både han og hun og man selv er blevet skænket.

Peters kærlighed skal altså omslutte både menneskene og den historie, de nu er børn af – den kristne historie om Jesu opstandelse fra de døde. Dette er kernen i deres og vores virkelighed, og teolog K. Olesen Larsen forklarer, hvordan historien altid gennemsyrrer nutiden og gør os i stand til at erkende og opleve. Han skriver: ”Folkets historie er menneskets egen fortid, ikke som noget dødt, som noget forbigangent, men som den fortid, der bestemmer nutiden, som den fortid, hvoraf nutiden er genoplevelse eller gentagelse.”

Ikke, naturligvis, fordi historien ukritisk skal gentages, men fordi historieforståelse er selvforståelse, idet vores sjæleliv bestemmes og belyses af det, der gik forud. Uden dette ville tilværelsen føles så tom, at vi knap fatter det – eller jo, vi fatter det delvist. Jeg fatter det for eksempel gennem vemodet, der melder sig, når en X-Factor-vært på direkte tv gør grin med Langfredag, fordi så megen alvor og ærefrygt er gået tabt. Og omvendt fatter jeg sjælens opbyggelse gennem fortiden ved synet af de kirker, der stadig står iblandt os som vidnesbyrd om, at Jesus var i verden og nu er hovedhjørnestenen i vores historie.

Herinde i kirkens rum kan vi midt i historien mærke samtidighed med Jesus selv, ham, der er både *i* tiden og *udenfor* tiden, og som fylder os med troen på, at vi fra denne jordiske historie skal opstå sammen med ham. Herinde smelter alle tider sammen i Kristus, dette vilkår udgør selve nerven iblandt os, og når der i dag i den vestlige verden er tendens til at ringeagte egen kultur og fortid, glemmer man, at uden respekt for det nedarvede ringeagtes ikke blot den enkeltes mulighed for at komme til tro. Men også fællesskabets styrke. For hvis man mister evne til at elske og ære det, der binder os sammen i fortiden, mister man muligvis også evne til at elske og ære hinanden i fremtiden.

Dermed ved vi nok lidt mere om, hvad det vil sige at elske Jesus højt. For vi er tilbage ved det spørgsmål, som Peter konfronteres med – spørgsmålet om, hvor

inderligt og helhjertet man er til stede i livet, når det kommer til stykket. Hvor meget vi vil værne om det, vi er blevet skænket. Jesus i verden, kristendommens fødsel, opstandelsen og troen på frelsen ved ham. Og fordi Jesus – som Peter selv siger – ved alt, skyldes det tredobbelte spørgsmål sikkert, at han ved, at Peter ikke elsker nok. At mennesket ikke elsker nok, eftersom vi ved syndefaldet mistede den dybeste berøring med helt ren og ubetinget kærlighed og altid her på jorden fra tid til anden vil svigte.

Men Jesus beder om vores kærlighed og bliver ved med at spørge efter den, så vi kan forstå, at den om og om igen skal erkendes og erklæres med al den vilje og beslutning, vi kan opbyde. Jesu bøn om kærlighed er ikke rettet mod ham selv, men mod os og vores fælles virkelighed, og for hver gang vi erklærer, at vi elsker Guds søn, forstår vi lidt bedre, hvad opgaven går ud på. Og at kærlighed også i kristen forstand er at være villig til at vogte fårene og stedet, hvor fårene lever.

Man skal altid tage sig i agt for de populære talemåder, og også dén om, at man næppe på sit dødsleje vil ærgre sig over, at man ikke i løbet af årene fik arbejdet noget mere. Men i stedet skulle have elsket noget mere. Al dette afhænger jo helt af, hvordan man opfatter både kærligheden og sin opgave i livet, og jeg vil ikke afvise, at jeg på mit dødsleje vil ønske, at jeg havde arbejdet mere for historiens, landets og kristendommens skyld. Men mest af alt håber jeg, at mine tanker vil være fyldt med troen på og håbet om, at også jeg skal opstå sammen med ham.

Med opstandelsen indledte Guds søn den tid på jorden, der er omsluttet af hans barmhjertighedens gerning, som vi skal se alt i lyset af. Vores liv, vores opgave, kærligheden og frelsen. Den opstandne befaler os at elske både hinanden og den virkelighed, vi deler, og den indledes med den tomme grav og Jesu bøn til os om fra nu af at elske. Dette forpligter os på at værne om stedet, hvor vi lever med alt, hvad vi er blevet skænket. Vores historie her på jorden og også den historie, der aldrig nogensinde skal få nogen ende. Den, der er fyldt med *hans* kærlighed. Skænket til os. Amen.

Kilde

jesuskirken.dk

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Prædiken

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/sorine-gotfredsens-praediken-1-sondag-efter-paske>